

Markos

¹ Ulele unighere ucizunun nloru umang un Yisa Kriti, Gono Kutelle. Nane nafa na ina nyer ² tu nan nya niyerten Ishaya Gono kadura, "Yene, Meng ma tu nin nan kadura nbunfe urika na aba wesufi libau. ³ Liwuin nmong na adi yichu nan kusho, kelen libau NCikilare, tan udina me yita dert." ⁴ Na Yuhana wa dak, awadi nshintu nanit mmyen nan nya ntene a yita kagbaran nbeleng chinu lidu linazang nin sen kusu nalapi. ⁵ Kipin Yahudiya vat nan nanitin Urshalima nuzu udu kiti me. Vat mine ishitino nani mmyen nacharame nya kurawan Yahudiya, arika na iwa bellu alapi mine. ⁶ Yuhana wa su kuyok nin kukpan nsup kuronkomi, a kutino me wa terin nin belt kukpa, imoli me wa di aching nin titong kusho. ⁷ Asu uwazi aworo, "Umong din chinu kimal nin urika na akatini nin likara, na nbatin nwo in tumuno nbunku tii na kpatak me ba. ⁸ Meng din shintu minu mmyen kurawa, ame basu minu ushitoe nin nfip Kutelle." ⁹ Imone daso nayiri ane na Yisa wa dak unuzun Nazaret kusarin Galili, Yuhana da shintighe nan nya mmyen kurawan Urdun. ¹⁰ Kube na Yisa nuzu nan nya mmyene, a to iyizi ayene kitene kani npuno, Nfip Kutelle tolo udak kitime nafa kuwullung. ¹¹ Liwui tutung kuru linuzu nan nya kitene kane, "fe'ari Gono kin nayi ning. Indi nin liburi libo ninfi kang." ¹² Nfip Kutelle tunna uyaunghe dedei udumun nan nya kusho.

¹³ Aso nan nya kushoe ayiri akut anas, shaitan sughe ugwaji. Awa so ligowe nan ninawan tene, anan kadura Kutelleḡ sughe katwa nimon irika na awadi nin suwe. ¹⁴ Kimalun kifun Yuhana, Yisa da Ugalili ada jarta uliru umang Kutelleḡ, ¹⁵ anin di du, " kubę nkulo, kuti tigo Kutelleḡ nda susut. Sunan alapi iseru uliru umang." ¹⁶ Achina ukatu nbii kurawan Galili, a to iyizi ayene simon ku nin Andirawus gwanan Simon nawa din kifizu nibo nin nitaru me nan nya kurawe, bara na katwa mine wadi ndwanghari. ¹⁷ Yisa woro nani, dof nani, nba kpiliu minu iso anan ndwang nanit asurne." ¹⁸ Itunna ita mas iderne imon nkifizu nibowe idofin ghe. ¹⁹ Kube na Yisa wa chachan ubun, bāt, ayene Yakubu ku usaun Zebeden nin Yuhana gwaname; iwadi nan nya zirgin mmyen iyita nkye nimon nkifizu nibon. ²⁰ Ayichila nani dedei, inuzu ichino uchif mine Zabadee nan nya zirgi ligowe nin nachin katwawe na iwa yiru nani, idofinghe. ²¹ Nin piru mine nan nya Kafarnahum, deidai liri na Sabbath a pira nan nya kutin lira a tunnan dursuzu nanite. ²² Umamaki kifo nani nin dursuzu me, bara na awa dursuzo nani nafo ule na adin nin tigoh a na nafo adidya niyerte ba. ²³ Ki kane nan nya kutin lire, umong unit wa duku nin ruhu unanzang. A ta intet. ²⁴ "Iyanghari nmyen feku nan ghirik, Yisa kunan Nazaret? Udā uda molu nariya? In yiru fe ghari. Fe unit ulauwari unuzu Kutelleḡ!" ²⁵ Yisa kpada agbergenue a woro nani, "Tan tik nuzun nan nya kidowo me!" ²⁶ Na uruhu unanzaghe iyaughe ukpeo kutein, uruhu jarta nin liwui kang unin nuzu nan nya me. ²⁷ Anite

vat umamaki kifonani, itunan tiru nanit mine, “iyaghari ilele? Udursuzu upese nin tighoh! Adin kpadizu tiruhu ti nanzang wang, inani din dortu uliru me.” ²⁸ Na nin molu kubi ba ubeleng me mala kiti udu nan nya vat nigbiri nkilinun Galili. ²⁹ Dedei na iwa nuzu isuna kuti kudya nlire, i nya idi piru ngan Simon nin Andrawus, ligowe nin Yakubu a Yuhana. ³⁰ Nene ise unan wanin Simone non nin konu kidowo. Ittunna i belle Yisa ku ubelleng me mas. ³¹ A tunna ado a kifoghe nchara, a fyaghe kiti linoninghe; ukone tunna uchinghe, a tunna nsunani likanju. ³² Nin kubi kuleleng, na uwui ndeo, ida nin nanan tikonu vat kitime nin na lenge na idi nin na gbergenu. ³³ Kipine vat da zuro ligowe kibulunghe. ³⁴ A shino nin nanan tikonu ngangang gbardang, anutuzuno agbergenu tutung gbardang. Na awa yinin agbergenue su uliru ba bara na iyirughe uworsu. ³⁵ A mu ufitu nin kwi dinding a kiti dutu yilili a gya udu kan kiti usanme rututu, adi su nlira ku. ³⁶ Simon nin nalenge na iwadi ligowe tunnan pizuru kitika na aduku. ³⁷ Na iseghe, iworoghe nenge, “Vat nanit din pizuru uyenu fe.” ³⁸ A woro ne, “channari tido nkan kiti ugang, tinuzu udu nan nya nigbiri nkilinu kipine, nnan disu uwazi kusari kone wang. Imon ilenge na ina nutuniari une nda su.” ³⁹ Apicha niti niti vat nan nyan Galili, asu uwazi nan nya nati nlira mine a nutuzuno agbergenu. ⁴⁰ ⁴² Nkon kukutule da kitime; adin foghe nachara a tumuno nin nalun. Aworoghe nenge, “Andi uba yinnu, uwasa ushino nin mi lau.” ⁴¹ Yisa do susut nin kune-kune a nakpa uchara adudoghe,

adi sughe, “iyinna. Talau.” ⁴² Tikutule tunna ti chinghe dedei, a shino lau. ⁴³ Yisa kpadaghe nin likara anin nutughe mass a gya. ⁴⁴ A woroghe “yenje uwa bellin umong unit, can udi durso litife kitin Priest ngma, udi ni mong ilenge a Musa na woro inuzu bara ukusu litife, inan so usheda kiti mine.” ⁴⁵ Ana nuzu a tunnan bellu kogha ku. Unite malakiti nin lirue kang, imone ta na Yisa nse upiru nan nya kipine tap ba; adi so nan nya ntene anite nin tunnan duzu kitime unuchu niti-niti ngagang.

2

¹ Kimal nayiri bāt Yisa wa kpilin Ukafar-nahum, na nin molu kubiba ulire ta bú Yisa di nan nya kilark. ² Na nin dandaunu ba, anit pitirino gbardang kite Yisa wa duku Lisosine wa di gbardang kilare kulo. Na kiti liyisin wa duku ba, ko kupo kibilun wang. Yisa belle nani uliru Kutelle. ³ Among anit nanas da nin nan riu nfunu kitin Yisa nya kilarie. Inung nanase wa yaughe kupe linoni me. ⁴ Na iwa se uduru nin nite kitin Yisa ba, bara ngbardang ligozi nanit. Itunna ighana fitulleri kutiye ikulu indert kiti liyissin me. Itotino unan riu nfunne ligolong filullerue ubun in Yisa. ⁵ Na Yisa yene uni nibinayi mine, aworo unan riu nfunne, “Gononing nkusu alapife.” ⁶ Among anit anan dursuzu lidu na Yahudawa wa sosin kite. Ichizina upilizu nan nya nibanayi mine. ⁷ “Unit ulele din yenju ame ghari? Ule ulire tizogo Kutelleri nin fo figiri! Kutelleri cas wasa akusu alapi.” ⁸ Yisa tunna ayinno imon ile na iwa din kpiluzue nibinayi

mine, a woro nani, "inyaghari nta idin kpiluzu nile imone nibinayi mine? ⁹ Uyeme ma katini nin nworu, 'Nkusu alapi fe' sa 'Nworu fita yira imon linoni fe ugya'? ¹⁰ Bara inan yinno Gono Nnit di nin likara in yii a kala alapi, "abelle unan konu nfunue. ¹¹ Nworu fi, fitã, yauna kupe fe, ukifo libau udu kilari fe." ¹² A fita deidei a yauna kupewe, anuzu nan nya kilare nbun na nite vat. Na iyene nani vat mine umamaki kifonani isu liru Kutelle, iworu, "nworu natidi na tisa yene imus nile imone ba." ¹³ Akuru a nuzu udu ubiu kurawa vat ligozin nanite da kiti me, a tunna in dursuzu nani. ¹⁴ Na awa chinu ukatu ayene Levi ku usaun Alfiyus, na awa sosin kitin sesun gandu aworoghe, "Dofini" A fita a dofinghe. ¹⁵ Kube na Yisa wa din linimoli nan nya kilarin Levi, anan wewun gandu nan nanan nalapi gbardang wa sosin ligowe nin Yisa a nono katwa me in linimoli, anite na iwa di dortu ghe wa di gbardang. ¹⁶ Kube na anan niyerte, ale na idi a Farisawa iyene Yisa ku sosin nlinimoli ligowe nan nanan sesun gandu a anan nalapi, iworu, "Iyanghari ta a din li nimonli ligowe nan nanan sesun gandu a anan nalapi?" ¹⁷ Na Yisa lanza nani a woro nani. "Anit ale na idi acine na idin pizuru kabere ba; ale na idi nin tikonari cas di nin sun kabere. Na Nna dak Nda yichila anit alauwa ba, bara anan nalapiri Nna dak." ¹⁸ Nonon massu katwa Yuhana nin na Farisawa wa din kotu nayi. Idã ida woroghe, bara iyanghari ntã nonon massu katwa in Yuhana nin nonon massu katwa na Farisawe dinsu ukotu nayi, na ninfi nono katwe

nsue ba?" ¹⁹ Yisa woro ani, "Anwapardu wasa isu ukotu nayi a kwanyana tiyome dutu ku ligowe nan ghinue? Kwanyana tiyome nwa dutu ku nan ghinu na iwasa isu ukotu nayi ba. ²⁰ Ayiri ba dak na iba da yiru kwanyana tiyome kiyitek nayiri anere iba nin zu ukotu nayi. ²¹ Na unit wasa a vâ kupari kupese kitene kulutuk kukuse ba, kupese ba ti kukuse jarta jazi jazi. ²² Na umong wasa ata nmyen narau mipese lissu kuse ba, awa su nani lissuwe ba tutu nmyen narauwe malu kiti nin lissuwe vat. Bara nani, ta nmyen narau mipese nan nya lissu lipese." ²³ Liri Nasabbath Yisa pira nan nya kunen nilarum, nonon massu katwa me tunna ncin pucu nati nilarume icin leo. ²⁴ A Farisawa woroghe, " Yene, inyagharin ta idin su imon ile na icau isu liri Nasabbath ba?" ²⁵ A woro nani, "Na anung na gbin nan nya niyerte ba, imon ile na Dauda nin nanit me wasu na kukpon wa nani ba? ²⁶ Na awa piru nan nya kilari Kutelle kubi kongo na Abiyatha wadi UPriest udyā, aleo ufungal ulau ule na uduka nworō na umong wasa aleo se a Priest cas; akuru ana ale na iwadi ligowe nin ghe?" ²⁷ Yisa woro, "Iwake Asabbath bara unitari, a na unit bara Asabbath ba." ²⁸ Bara Gonon Nit Chikilarairi wang un na Sabbath.

3

¹ Yisa kuru a pira nan nya kuti Nlira kudya, umon unan kotun ncara yita nan nye. ² Idinaghe iyizi iyene sa aba shinu ninghe liri na Sabbath. Iwadin pizuru finu nliru fo na iba seghe nin tãnu. ³ Yisa woro unan kotun chare, "Fita u yisin kitik mine," ⁴ A nin woro nanite, "uchau

nworu isu katwa ma gegeme liri na Sabbathe sa kananzang; isun ulaiya sa imolu?" Itunna iso tik. ⁵ A gitirno ayenje nani vat nin tinanayi, bari ngbas nibinayi mine, aworon nnite, "Nakpa uchara fe." A nakpa unin Yisa tunna akurtuno uni uchine. ⁶ A Farisawa nuzu deidei isu uzuru nan na Horidiyawa, i tere tinu mine urum, inan se libau nmolughe. ⁷ Yisa tunna a gya nin nono katwa me udu kurawa. Ligozin nanit gbardang dofino unuzun nan nya Galili nin Yahudiya, ⁸ nin nuzun nan nya Urushalima, Idumiya udu duru nbun urdu udu kusarin Tayar nin Sidon. Ligozin nanit lanza vat imon ile na awa din sue, itunna ida kitime. ⁹ A woro nanan katwa me iceo uzirgin nmyene susut, bara ligozi nanite wa pardizughe kang, bari gbardang mine, iwa masin nafo ima turunghe. ¹⁰ Ashino nin nanit kang, gbardang nale na iwa di nin tikonu ngangang wa din shò nati nwo ise ududughe. ¹¹ Kubi ko na anan na gbergenu wa yeneghe, nò kutein nbun me nin kuchulu, iword, "Fe Gono Kutelleri." ¹² A kpada ani kang nin likara yeje iwa tinani anit yinighe. ¹³ A ghana kitene likup, anin yichila ale na adin nin suwe itunna ida kitime. ¹⁴ A fere likure nin nan waba (ale na awa ninani lisa, nono kadura), bara inan so nin ghe ligowe anan tuzo nani udun di sun wazi, ¹⁵ inan se likaran nnutuzunu na gbergenu. ¹⁶ A fere likure nin nan waba: Simon anaghe lisa Bitrus; ¹⁷ Yakubu usaun Zabedi, nin Yuhana gwanan Yakubu (alenge na awa ni nani lisa Boanerges, watu nonon ntutuzu); ¹⁸ nin Anderawus, Filibus, Bartalamawus, Matiyu, Toma, Yakub usaun Al-

fiyus, Taddawus, Simon Zelotu, ¹⁹ nin Yahuda Iskariyoti ule na aba lewughe. ²⁰ A tunna a gya udu kilari, ligozin nanite zuro gbardang tutung na ise kubi nli nimonli wang ba. ²¹ Na anan game nlanza ubelenghe, inuzu udu di yichulughe, iworo kibinaye nwulu. ²² Anan niyerte na iwa dak unuzun Urshalime woro, “ Adumun nagbergenu unuzun Beelzub,” tutung “nan nya likara ndya nagbergenuari adin nutunuzunu agbergene mun.” ²³ Yisa yicila nani udak kitime a belle nani uliru nin tinan tigoldo, “ Iyiziari Shetan ba nutunu Shetan ku? ²⁴ Kipin tigoh nwa gatizin kiwasa kiyisina ba. ²⁵ I wa din woro kilari ngatizinawang, na kiwasa kiyisina ba. ²⁶ Andi Shetan nfiti akoso litime, na awasa a se likara inyisinu ba, tutung imalin mere ine. ²⁷ Na umon wasa apira kilarin nan likara a tuzu imonme sa uworo atu atere unan likare ba. Anin se likara likiri nimone nya kilare. ²⁸ Kidegenghari ndin belu minu, vat nalapi nanit asurne iwasa ikusu anin, umunu ngbasin nazu lisa Kutelle na anit din su; ²⁹ Vat nlenge na alawan gbas nnanzu lisa Kutelle nin Fip me na iwasa i kusu koni kulape ba, uleli unite sosin nan nya ndere kulapi sa ligang.” ³⁰ Yisa wa belin ulire nani bara na iwa din du au “Adinin funu unanzang.” ³¹ Uname nin nuana me da kitime ida yisina ndas. I to iyicilaghe. ³² Ligozin sosino ikilighe, i lirina ninghe, “Naffine nin nuanafe yisin ndas, ayedi nani iyinin kiti ka na uduku.” ³³ A kpana aworo nani, “A yaghari a nanighe nan nuananighe?” ³⁴ A yenje anite na isosin na iwa kilinghe, a woro, “yenen alele re an nanigh nan nuana nighe!”

35 Vat nlenge na adin su imon kibinayj Kutelle, unitere gwananing kilime, a gwananing kishono, amere tutung unaning.”

4

¹ Tutung acizina udursuzu nani nbiu kuli. igozi nanit gbardang kilinghe, apira nan nya zirgin nmyen acha-chana udu nan nya kule, aso nan nye. Vat ligonzighe wa di mbiu kule. ² A dursuzo nani imon gbardang nin tinan tigoldo, nan nya dursuzoe, a woro nani: ³ Lanza unan tibila wa nusu udu tibila. ⁴ Adi tibile, imong imus disso libau, aying da zoto ining. ⁵ Imong imus disso kupanbaran, bara usalin nmyin, imuse nuzu deidei, bara na nmyine wa di tendeleng. ⁶ Kube na uwui wa ghana, bara na nmyine wadi tendeleng kutyiene pya itunna ikoto. ⁷ Imon imus disso nan nya nimart. Na imarte kuno itunna iparda ining na ita iyip ba. ⁸ Imon iyip disso kutyen kucine ikunjo ini yatina ita kpasharak. ining macha ita iyoli, imon akut atat, imon akut kutocin, imon akalt-akalt ikata intibile.” ⁹ Aworo “ Ulenge na adinin natuf in lanze na alanza.” ¹⁰ Kube na Yisa wa di usamme, ale na iwa di susut ligowe nighe nin nono katwa me likure nin nan waba itiringhe tigoldo tone. ¹¹ A woro nani, “Anunghere ina ni minu uyiru nimon ilenvge na iyeshin kipin tigo Kutelle. Inung ale na idin das ko iyeme imon mine se nin tinnan tigoldo, ¹² Bara uyenje, eh ba yenju, vat nani iba yenu ba, bara ulanzu, eh ba lanzu, vat nani na iba yinnu ba, bara iwa kpilin kiti Kutelle akusu nani.” ¹³ Aworo, “Na anung nyinno ko

kugolde ba? Ibati iyizari iyinin kagisin tigoalde?
¹⁴ Unan tibile wa bilsu uliru Kutelle. ¹⁵ Imus ilenge na iwa dissu libau, inughere alenge na iwa lanza uliru Kutelle itunna isere deidei, asa Shetan nnin da nin kujijing me abolo ulire nan nya nibinayi mine. ¹⁶ Inughere ilenge na iwa dissu kitene kupanbara, inughe wa lanza uliru Kutelle asa itunna isere unin deidei nin nayi-abo; ¹⁷ Na iwa di nin tiling liyisin nin nakara ba, asa itere ayi nin kabiri bāt; na licin nin niu nda bara ulire itunna isarta ideo. ¹⁸ Imong ilenge na iwa bilsu nan nya nimart. Inneghare wa lanza ulire. ¹⁹ nin nanere adadun inyi, nin tok kagisin nimon in yi, nin lanzu mmang parda ulire, itunna iso hem. ²⁰ Ilenge na iwa bilsu kutein kucine, inneghare ilenge na iwa lanza uliru Kutelle isere nin liwui lirim imaca gbardang, imong akut atat, imong akut kutocin imon akalt akalt ikata intibile. ²¹ Yisa woro nani, “uwa ti ula inpitilla asa ucheu unin nan nya kukuzughare sa nan nya lii. komi? Asa utarda unin in tadangha. ²² Na imoimon yeshin ilenge na iwaghya idira upune ba, sa imoimon nan nya sirti na iba diru unutune ikanang ba. ²³ Ulenge na adinin natuf nlanze, na alanza. ²⁴ Aworo nani, “Dinan atuf nimon ile na idin lanzu, kuyangi ko na uguro mun, kunnare iba guru fi mun ukuru use gbardang wang. ²⁵ Bara vat nle na adinin nimon iba kpinghe ku, ulenge na asalimun, kitime ima seru ilenge na adimun wang.” ²⁶ Yisa woro, “Kipin Tigö Kutelle masin fo unitari na awa bilsu imus kutein. ²⁷ Asa a nö nmoro afita kitik nin liring,

imuse nuzu ikuno ame löng, na asa yiro nin tikunnanghe ba. ²⁸ Kutyiene asa kunutno imus nin litime ita ticilak, itunna nabaga, inin kunjo ida nutuno ati inin ta iyip. ²⁹ Kubi ko na ilewe inyini, ata mass ayira kuwatan a basa bara na kubin basu. “³⁰ Aworo, “iyapin imonari iba batu kipin tigoh Kutelle mun nin, tutung tiyapin tigoldori iba batizu mun? ³¹ Timasin fo fiyip kukù, na iwa bilsu fi katin ko fiyapin fiyip nin cingiling na asa ibila kuttyien. ³² Vat iwa bilu fining nani fi nuzu, asa fi kuno, fita kucha ku dyå fi kata acha vat nan nya kunene. Asa kuta tilang jakaka kang na agyin kitene kani wang asa ida ke tido mine nan nya nshine.” ³³ Nin tinan tigoldo gbardang nafo tone a bele nani uliru Kutelle, udu ligang longo na yiru ulanze. ³⁴ Nin nani na awa sunani uliru sa tinang tigoldo ba. Nin nani ame ligowe nin nono katwa mere cas asa apuno nani ncasarak nlire. ³⁵ Lilole nin kuleleng aworo nani, channari ti kafi uleli uwule.” ³⁶ Itunna igya isuna ligozinghe. Nono katwa me gya ligowe naghe nan nya zirgin nmyen, bara asosin nan nya ligowe nanghinu. Ntong tizirgin nmyen wang ligowe waduku. ³⁷ Fiyilili nin funu udyä tunna ufita nan nya kurawë, tikara nmyen tunnan pichu nan nya zirge utunna ulentina ukulu nin nmyen. ³⁸ Ame Yisa wana din nmoro nan nya kadasi nzirge. Itunna ifyghe inin din sughe nenge, “Unan dursuzu nanit, tiba ku nan nya zirgi ulele afe nmora?” ³⁹ Na azinto, a kpada ufune, anin woro kurawe, ta shew, yisina tik.” Ufune tunna u kete, kurawe tunna kusina dang.

⁴⁰ Aworo nani nenge, “Bara iyaghari tã inani lanza fiu? Na iduu nin yinnu sa uyenu mine.”

⁴¹ Fiu fidya wa kifo nani iworu nati mine, “imusin yapin unitari ulele di, na ufunu nin kurawa wang din dortu uliru me?”

5

¹ Idã ida kafina ule uwul kule, udu kon kusari nmyin nanit in Garasina. ² Nin nuzun Yisa nan nya zirgin nmyene, umong unit nin ruhu unangzang zuro ninnghe. Unite wa nuzu nan nya nisek. ³ Unite wa sosin nan nya nisek. na umong wa duku ule na awasa a kifoghe ba, ma ining woro iterughe nin nyang. ⁴ Iwa sô ntechughe ayiri gbardang nin ni nyang nan tiseleng nabunu me. Vat nani asa a tacha inyanghe umunu tiselenghe ku. Na umong wa dutu ku nin likara nworu aterughe ba. ⁵ Ko kame kitik nin lirin nan nya nisek nin nakup, asa tiza ntèt ayilizuno abasa kidowo me nin natala apapat. ⁶ Kube na awa tũ iyizi ayene Yisa ku pît, atuna gya nin cum adi zuro nighe a tumuno nin nalun nbun me. ⁷ Ajarta nin liwui lidya, “Iyanghari nba su ninfi, Yisa, Gono Kutellë Kudindya? Umunu nin Kutellë yenje uwa ti nneo.” ⁸ Bara na Yisa wa din bellughe “Nuzu nya kidowon nnit ulele, fë uruhu unanzang” ⁹ A tiringhe, “Lisafe nghari?” Aworoghe “Lisaninghe libutari bara na ti karin.” ¹⁰ Aso nfoghe nachara aworoghe na awa nutun nani nkoni kusari nyë ba. ¹¹ Kikane kitene nakupe, ligö nalede wadi kileo ku. ¹² Ifoghe achara iworoghe, “Turno nari nan nya ligö nalede tipiru nan nya mine.”

¹³ Ayina nani mun idi piru. Tiruhu tinanzaghe tunna tinuzu tipira ligö naledë, itunna ilala rididi udi piru nan nya kurawa. Ngbardang ligö naledë wa duru amui aba na nmyenë wa gya nin naning. ¹⁴ Anan su ncha naledë gya nin cum uduşnan nya kipin idi belli imon ile na ise nani, anit tunna inuzu gbardang udun ndi yenu nbelenghe. ¹⁵ Ida kitin Yisa, ida yene unite na awa di nan nya tishot nagbergenue sosin, a nin kirin a litulme kite. Fiu kifo kogha ku. ¹⁶ Ale na iwa yene imon ile na isü unit une na awadi nin na gbergenue imon ile na inung yene ikuru ibelle nani ubelle nalede ane. ¹⁷ Anit ane na iwa dak kitin Yisa idin sughe kucukusu anuzu kagbiri mine. ¹⁸ Unite na awa di neo nin na gbergenue da kitin Yisa kube na awa ciju upiru nan nya zirgin nmyen uchin nyiu. Unite tiringhe sa aba yinnu igya ligowe ninghe. ¹⁹ Yisa wantighe ugyu ligowe nan ghinu, aworoghe, “Chang kilari kiti nanit fe, udi belli nani imon ile na Kutelle nşufi, nin kune-kune na asufi.” ²⁰ Unite tunna a gya adi malu kiti nin bellenghe vat nan nya Dikapolis imon ile na Yisa sughe mun. Vat mine tunna ita kpak. ²¹ Kube na Yisa nkafina kurawe nan nya zirgin mmyene udu uleli uwule, ligozin nanit pitirno kupome, ame yisina ingau kurawe. ²² Umon nan nya nadi dya kutin lira unan lisan Jairus, na awa yene Yisa ku, adeo nabunume. ²³ A tunna nfoghe nachara kang, aworoghe, “Kashono ni kabene din cinu ku. kusari ntafi da uda tardaghe uchara fe anan shinu ata ulai.” ²⁴ Yisa gya ligo nin ghe ligozin nanit gbardang wufughe, i pardizaghe chot-chot. ²⁵ Umon uwani

wa duku na awa din neu nin yenu naffa akus likure nin naba. ²⁶ Awa niu kang nachara nanan tikankan. Awultino nachara me vat. Na ashino ba, ukone na yitan kpizinu. ²⁷ Alanza ubelleg Yisa. A tunna a kyio kimal me achina nan nya ligozine adudo kubaga kulutuk me. ²⁸ Aworo na kibinayi me, "Inwa dudo kubaga kulutuk me chas, nba shinu." ²⁹ Na a dudoghe uyenu nafa me tunna uysisina, a tunna alanza ashino nan nya in niu me. ³⁰ Yisa lanza deidei kidowo me likaran nuzu, a girtino nan nya ligozin nanite a tirino, "ghari dudo kultuk ning?" ³¹ Nono katwa me woroghe, "fen yene ligozin lole na ikilin fi unin woro gharin dudoiya?" ³² Yisa gitirno yenju kiti anan yene sa ghari dudoghe. ³³ Uwani une nin yiru nimon ile na iseghe atunna ada nin fiu nin ketuzu kidowo a deu nbun Yisa a bellinghe kidegeghe vat. ³⁴ Aworoghe "ushononinghe, uyinnu sa uyenufe nnafi ushinu. Chang nan nya nayi ashewu uso uchine, fang sa ukonu" ³⁵ A aduntun nliru nin wane, anit di dak unuzu kilarin nanbun kutin lire, idin sughe, "ushonofe nku. Iyaghari nni nnan dursuzu nanite ijasi?" ³⁶ Na alanza imon ile na idin belle, Yisa woro nnan nbun kuti nlire,"na uwa lanza fiu ba. Yinin fi cas." ³⁷ Na awa yinnin umon nan nya nanite dofinghe ba, ma Bitrus nin Yakubu, a Yuhana gwanan Yakubu. ³⁸ Ipira nan nya kilarin nnan bun kuti nlire. Yisa yene ubunkurunu kiti, anite nin di kuculu nin kalzun ntet. ³⁹ Na apira kilare, aworo nani, "iyaghari nta ibukuro kiti nene, nin kuculu? Kabure nku ba, adin nmorori." ⁴⁰ Isisaghe tak, atunna anutuno nani vat ndas.

Atunna ayira uchife nin nnan gone nan nalenge na iwa di ligowe, ipira nan nya kutiyē na gono wa nonku. ⁴¹ A kifo gone inchara, a woroghe "Talitha koumi," unnare, kabura, nworofi fita." ⁴² kabure fita deidei a tunnan chin (akus kanin likure nin nabari wadi). Anite vat umamaki kifonani. ⁴³ A kpada nani nin likara yenje umon wa yinin imon ile na asu. A woro nani nanghe imonli ali.

6

¹ Yisa nuzu kikane ada kipin me, nono katwa me dofinghe. ² Na liri na Sabbath nda, adursuzo nani nan nya kutin nlira. Indya nanit ale na iwa lanzaghe fiu kifo nani. Iworo, "Nweri ana se ule udursuze ku?" Uyapin uyirari ulele na Kutelle na nighe? "Kayapin katwa fiu wari kane adin su nin nachara me?" ³ Na unan kise kanere ulele, usaun Maremu, gwanan Yakubu nin Joses, a Yahuda nin Simon ba?" ⁴ Yisa woro nani, "Na unan liru nin nu Kutelle din diru ngogong ba, se nan nya kagbiri me nin likura me, a nan nya game," ⁵ Na awa yinin usu kang katwa kadya nan nya kipinme ba, ma anan tikonu batari awa tarda nani achara ishino chas. ⁶ Usalin yinnu sa uyenu minere na Yisa ku umamaki. A pira nan nya nigbiri mine adursuzo nani. ⁷ A yichila nono katwa me likure nin nan waba, a tonani inung nababa, a nani likara kitene tiruhohi tinanzang, ⁸ a ta nani ligana na iwa yiru imomon ba se ucan ncin. Na iwa yiru imonli sa nka likura, sa ikurfung najip mine ba, ⁹ ima shonu akpatak nabunu mine, ba nin nalutuk aba.

¹⁰ A woro nani "Asa ipira kilari, iso ku udu lirin gyu mine. ¹¹ Andi nkan kiti nnari useru munu, sa inari ulanzu munu, asa iba gyu kite, ikotino lidau nabunu mine kite, unan so imon bellu nati mine," Ndin belu minu kidegen, Usodom nin Gomora ma katunu nin lanzu nmang liri nshara nin kagbiri kane. ¹² Inuzu idin bellu anit icin alapi mine. ¹³ Inutuzuno agbergenu gbardang, itinto anan tikonu, ishizuno nin ghinu gbardang. ¹⁴ Ugoh Hirdus lanza nani, bara na lisan Yisa wa nuzu kanang. Among yitang du au Yuhana unan sun Mbaptismari ina fyaghe nan nya kisek, bara nanere nta wang adin suzu matiza likara." ¹⁵ Among mine woro, "Iliyari di." Among tutung woro au "Unang kadura Nnu Kutelle ari, nafo umong nan nya kaduran nnu Kutelle na awadi nanan burnu." ¹⁶ Na Hiridus nlanza nani aworo "Yuhana na nwan kalaghe liti inan fyaghe." ¹⁷ Ame Hiriduse litime, wa ti ikifo Yuhana ku a tereghe nan nya kilari lichin, bara Hiriduya uwanni gwaname Filibus na awa nutu asu ilugma mun. ¹⁸ Bara na Yuhane wa bellin Hiridus ku, "Na uchau nan nya duka uyaun uwannin gwanafine usu ilugma mun ba." ¹⁹ Ame Hiriduya ta tinanayi kitenen lirun Yuhana, atunna a pizira umolughe. Ama na ase libau ba, ²⁰ bara na Hiridus wa din lanzu fiun Yuhane, bara ayiru Yuhana unan lanzun fiu Kutelleri nin chin ukanang, unere ta Hiriduse gyesheghe bara imoi imon wa seghe. Kube na awa lanza uwazin Yuhana, asa fyaghe kibinayi, vat nane, ata ayi abo nin lanzun nlrin Yuhana. ²¹ Na lirin nda na Hiriduya nse kubi kongo na

aba su imon kibinayi me, abata gai lirin kulu nayiri kumantin, Hiridus asu likanju limang bara Agoh nyi, Agoh likum nan nadidyan Galili, bara liburi libo lirin maru me. ²² Ushonon Hiriduya da ada su avu nbun mine, ata Hiridus ku nin namara me lanza nmang. Ugoh tunna aworo kubure, "vat nimon ilenge na udinin suwe, tirini nma nifi ining" ²³ A siloghe aworo, vat nimon ile na utirini, nba nifi, adi ma yitu udu kiyitik nayi tigo ning." ²⁴ A nuzu udas adi woro nname, "Iyaghari imba tiringhe?" Une woroghe "Litin Yuhana unan sun baptisma." ²⁵ A kpila mass udu nan nya kudare kitin gohwe a woroghe, Ndinin su uni nene litin Yuhana unan sun baptisma nan nya kishik." ²⁶ Imone tunna ita Ugohwe yototo, ama bara isilingme nin namara a didyawwe, na ayinno unari nimone na kuburen tirino ba. ²⁷ Ugohwe tunna a to nkong kusoja nan nya nanan cha nin liru likara a do adi kala litin Yuhana a dak mun. Unan chawe do adi werin litin Yuhana nan nya kilari lichine. ²⁸ A da nin lite na kishik ada na kubure, ame kubure na uname. ²⁹ Nin lanzu nani, anan katwa me da ida yauna libe idi kasu. ³⁰ Anan kadure pitiruno atimine kitin Yisa, ibelinghe vat nimon ile na isu nin nile. ³¹ Aworo ani dan vat min tido likot kiti ka na anit diku ba ida shin baat. "Bara na among wadi idasu igyiza, na ise kubin shinu sa kun linimonli ba. ³² Itunna igya nan nya zirgin nmyen udu kan kiti tik ussanminu. ³³ Ama anite yene nani kubin gyiwe iyinno. Itunna iwufuani ligowe nin nabunu unuzu nigbiri-nigbiri, idi yarin nani udi dure. ³⁴ Kube na iduru ugauwe,

Yisa yene ligozin, alanza inkune kune mine, bara na iwa masin fo ligò nakam sa unan dortu nighinu. A tunna dursuzu nani nimon gbardang. ³⁵ Kiti tunna kita yilili, nono katwa me woroghe, "kikane kiti kikoneri, tutung kitin mal cizunu usiru. ³⁶ Turno nani idò na kipin nin nigin gbiri inan disesu umonli usammin." ³⁷ Yisa kpana a woroani, "Anung na nani imonlè ili." I woroghe, "Ti wasa tidi seru imonli nakalt aba ibatina naniè?" ³⁸ Aworo nani, "Idin nin nimalak imashina? Chan idi gbin." "Kube na igbino, iworo, imalak itaun nin nibò iba." ³⁹ A ta anitè vat iso abut-abut kitenen kpi ushifi. ⁴⁰ Na iso abute; among akalt akalt, among akut a taun-taun. ⁴¹ A yauna imalak itaune nin ninbo ibè a ghatina kitene kani, a ta nmari ku, anin na nono katwa me ikoso ligozin nanitè. ⁴² I leo imonli ine vat mine kogha shitu gbem icino kagisighe. ⁴³ I pitiro kagisighe ita nakuzung likure nin naba. ⁴⁴ A rika na iwa li imonlè, nalililme amui ataunari wadi. ⁴⁵ A tunna ata anan katwa ipira uzirgi igya nbunme udu uleli uwule, udun Betaseda, ame na lawa kidung nfizu ligonzi nanite igya. ⁴⁶ Na iwa malu kiti, a tunna a ghana likup nwo adi ti nlira. ⁴⁷ kulele da uzirge nin diyita kitik kulè, ame nin di yita usame ndase. ⁴⁸ Ayene ani idin notuzu kiyitik kulè, bara na ufunu wadin yauzunu nani. Kitike wa di kimal fulu kiti kube wa di nafo ikoro inas, awa din chinu kitenen nmgyene uchin du kiti mine, ata nafo aba katuani. ⁴⁹ Na iyene nchin kitenen kurawe, itunnan su au nmòleri i ta ntèt, ⁵⁰ bara na iwa iyeneghe, fiu kifo nani kang. Ame

tunna ata deidei alirina nan ghinu aworo, "Tan ayi akone! Mëri di! Na iwa lanza fiu ba."
⁵¹ A pira nan nya zirge ligowe nan ghinu, ufune tunna uyisina dang, vat mine umamaki kifo nani ninghe. ⁵² Bara na iwa yinin ubeleng nakalang nimonli ine ba, nibinayi wa di deidei nyinne ba. ⁵³ Kube nawa kafin kurawe, ida tolo kagbirin Janisarata inin tere uzurge nmyene kikane. ⁵⁴ Na itolo nan nya zirgi nmyene, anite tunna iba yinnõ Yisa ku deidei. ⁵⁵ A nite tunna ipira udu nan nya kipineḡ vat idin nuchu nin nanan tikonu kitene nawaga mine, idasa mung kitime, ligan kiti ka na iwa lanza anuzu cin due. ⁵⁶ Vat kiti ka na awa piru ku nin gin gbiri, sa kagbiri, sa kipin, asa ida chiso anan tikonu nan nya niti tikasau, inin sughe kuchu kusu ayinin nani idi dudo (kubaga) kulutuk chass. Vat ligan nalenge na iwa dudo, iwa se ushinu.

7

¹ A farisawa so kiti kirum ligowe na Yisa, nan nadidye nyiru niyerte na iwa dak unuzun Urushalima. ² Ba iyene among nan nya nono katwa me ili nimonli nin dinong nachara mine, wati na iwa kusu achara ba. ³ (Bara na inung a Farisawa nan na Yahudawa vat, na idin li imonli ba se ikusu achara lau; na idin su avu nin kani kite ba, bara iwa seru nani kiti nakune minereḡ. ⁴ Andi a Farisawa nsa unuzun kasau, na asa ileo imonli ba se isulsuna. Tutung ti duka di nani ku gbardang to na idin dorte nin likara, nafo ukuzu tikop, ameleng, asu-nishik, umunu kitin lisosin linimoleḡ wang.) ⁵ A Farisawa nan

nadidyan yiru niyerte tirino Yisa ku, "Iyaghari ta na nono katwa fe din dortu ugadu nakune ba, bara na idin li nimonli mine sa ukusu nachara?"⁶ A woro nani, "Ishaya unan liru nin nu Kutelle wa yertin gai kitene kinu ndortu liru Kutelle na idin su, 'Anit alele din sue liru nin na kpa tinu minere, a nibinayi mine yita piit ninmi."⁷ U dortu mine kuholari su unin, idin dursuzu tiduka nanitari, na un Kutelle ba. ⁸ Ina filin uduka Kutelle i nanin na kifo adadun ngadu nanit asirne." ⁹ A woro, i lanza nmang infillu duka Kutelle inan yinnu udortu gadu! ¹⁰ Unnare Musa wa woro, na uchif fe nin nafighe ngogong, tutung urika na adin su uliru unanzang ayasa uchif nin nna, aba ku gbas.' ¹¹ Anughe kuru iworo, "Asa unit belle uchif me sa aname, vat ubunu urika na usere kiti nin kobaghari," (wati nworu, 'imon nni Kutelleleri) - ¹² na asa iyinna asu uchifi me sa uname katwa ba. ¹³ Idin tizu uduka Kutelle shogo-shogo bara udortu timin ti duka idimun. Nan nimon gbardan irika na idin sue." ¹⁴ Ayichila ligozin nanite aworo ani, "Lanzanni, vat mine, ikuru iyinin. ¹⁵ Na imon nnuzun dasari irika na idin pichu nan nya kidowong nit din nanzughe ba. Imon irika na idin nuchu nan nya nutere din nanzughe. ¹⁶ Vat urika na adinin natuf nlanzun liru na alanza." ¹⁷ Nene kube na Yisa wa chin ligozin nanite a pira kilari, anan katwa me tiringhe tigoldo tone. Yisa woro, ¹⁸ "Anung wang dunani sa uyinnue? Na anung yene nwo vat nimon ile na ipira unit unuzun ndas na inare din nanzughe ba, ¹⁹ bara na iwaya ipira nan nya kibinayi ba,

asa ipira nan nya liburu me, idi tolu itunna idi nuzu kitin tin das (npunju)." ²⁰ A woro, "Imon irika na idin nuchu daga nanya nit usurneri din nanzughe. ²¹ Bara nan nya kibinayin nit usurneri, makpilizu-kpilizun magunta din nuchu ku, unozu nin nin nawani sa nalililme, likiri, umolsu nanit, ²² unozu nin wani nilugma sa gakilime nilugma, kunannizi, umagunta, usali kidegen, usu nlazun mang, tinanayi nin linbu nmong, ufiu liti, tilalang. ²³ Vat nimon magunta ilele din nuchu nan nya liburin nitari, inare din nanzu unit. ²⁴ A fita kikane a gya udu kusarin Sur nin Sidon. A pira nkan kilari bara na awa dinin su umun yinin aduka ba, bara nani na awa yenshin ba. ²⁵ Na nin dandaunu umong uwani na kashune wadi nin nagbergenu uwani une lanza ubeleng Yisa adah ada deu na bunun me. ²⁶ Uwani une ushono hellen iyawa ri unuzu surofinikiya, a fuu ye acara anutun agbergene nanyan shune me. ²⁸ Iwa kifo munu idomun kiti nagoh, na iwah fya ayi mine kifene nile imon na iba bellu ba. Ka na iba bellu nkoni kube amon nanyan nkoni kube, ille imon na iba bellu ima nie munu; na nughere masu ulire ba, nfip Kutellari. Gwana banii gwana me imollu, uchif nin gono me. Nono ba fiu nibineyi nachif mine bara imolsu nanin. Anit vat ba naari munu bara lissanni. Amma ule na a ba tere, kibinai me aba se ulai. ²⁹ A woro, "Bara na ubenle nani, can fi. Ku gbergene in nuzu nanyan nshono fe." ³⁰ Uwane kpilla Kilari adi se gone non kitenen nkomi, kugbergene nuzu. ³¹ Tutung anuzu kusarin Tyre, akatan Sida udak

kurawan Galili, vat udu Kusarin Dikafoli. ³² I daghe nin mon unan nituri, unan sali nbellun liru gegeme, ifoghe acara a tarda kuture acara ulau me. ³³ A nuzu ninghe nanya ligozin nanite udu kusari kurum a dudo atufe nin ticin me, atufuno attaf, a dudo lilem me. ³⁴ A ghintina izi kitene kani, aceu kibinai a woronghe, “ifafattha,” nworu, “puno” ³⁵ Na nin dodonu ba atufemme puno alanza, ikala ile imong na kese lilem me atuna nliru gegeme. ³⁶ A wuno nani atuf na iwa belin umonba. Illeu ubun mbellu nimong na a kpada nani na iwa belin ba. ³⁷ I su umamaki kang, nin nille imong na iyene, ibelle, “ A su kanta gegeme. Atah kuturi alanza unan saling bellu nliru lirina.”

8

¹ Nanya nayiri ane, ligozin na nit gbardan, wa duku na iwa di nin nimonli ba. Yisa yicila nono kata me a woro nani, ² “In lanza nkunekune ligozine, bara na idi nin mi ayiri a tat sa imongli. ³ Inwa ti nani igya sa ulli ni mongli ima kuzu izintizo indina. Among mine na nucu niti nipit.” ⁴ Nono katame kawaghe, “Tima se akallang in burodi nweri ti ni anit alele nin kiti kane sa anit?” ⁵ A tirino nani, “Akalang nburodi amashin nari i dumun?” I woroghe, “Kuzor.” ⁶ A ta ligozin na nite i sozo kutin a sere a kallang kuzore. Na ata inlira, a pucu akallanghe ana nono kata me i koso ligozin nanite. ⁷ Iwa din nin nagir nibo, tutun na atta nlira ku, akuru ana nono katame i koso. ⁸ Ileu ishito. I pitiro ingisin nimonle, i kullo akuzun kuzur. ⁹ Anite waduru amui anass

kikane. Yisa nin cino nani i gya. ¹⁰ Na apira nanya zigin myen nin nono kata me, i gya udu kusarin Dalmanutha. ¹¹ Afarasiyawa nuzu ida ida cizina mayardan nanye. I pizira kulap kiti me inuzu kitene kani, inan dumunghe. ¹² A Kpilliza nanya kibinayi me nanya nfiƿ mi lau a woro, “I yarin ta ko kuje din piziru kulap? Kidegen in bellin minu, kuji kone mase kon kulap ba.” ¹³ A suna nani, a kuru a pira nan nya zirgin myen, udu uleli uwul kulle. ¹⁴ Nono katwa me kuru I shawa uyirun borodi. Na iwa myen uborodi na uwa kata urum nangyen jirige ba. ¹⁵ A wuno nani atuf a woro, “Punon iyizi iyenje kiti bara iwa ming kuse na Farisawa nin wala mi kusen Hiridus.” ¹⁶ Nono kata me kpilza nati mine, “Bara na ti di nin u'nbuƿodi ba.” ¹⁷ Yisa wa yiru illeli imone, anin woro nani, “In yarin ta idin kpilizu nbelleng diru nbuƿodi? Idu sa uyinne? Na isa yino ba? Nibinayi mine nta ni lalangha? ¹⁸ Idi nin nizi, na idin yenju ba? Idinin natuf na idin lanzu ba? na i lizino ba? ¹⁹ Nan nwa kosu anit amoiyi ataun akallang nborodi a taun a ngisin na kuzun acecek amashin nari iwa pitiru an borode?” I woro ghe, “Likure nin na ba.” ²⁰ “Tutung na nwa kosu anit amoiyi anas akallang nbuƿodi kuzor, akuzun acecek amashinari kagisin nbuƿodi wa lawa?” I woro ghe, “Kuzor.” ²¹ A woro nani, “Idu sa uyinuawa?” ²² I da Ubaitsaida. A nite ki kane daghe ning mong udü i fo Yisa ku acara a dudo ghe. ²³ Yisa kifo udüwe ncara, a nuzu ninghe nanya kagbire. Na atanghe ataf nizi a tarda ghe acara, a tiringhe, “Udin yenju nimomongha?” ²⁴ A yene kitene,

anin woro, “In yene anit nafa aca ale na adin gallu.” ²⁵ Akuru a tarda acara me nizi nnite, unite puno iyizi me, uyenju me kpilla lau, ayenje imong vat kanang. ²⁶ Yisa taghe agya udu killari me, anin woro, “Na uwa piru nanya kagbiri ba.” ²⁷ Yisa nuzu nin nono kata me udu nanya kagbirin Siseriya Filipi. Na iwa din cinu libauwe atirino nono katame, “Anit din du menghari?” ²⁸ I kawaghe I woro, “Among dindu Yohanna unang sulsuzunu ulau. Among dü 'Iliya,' among tutun din su umong nanya nanang nliru nin nnu Kutelle.” ²⁹ A tirino nani, “Anung din su menghari?” Bitrus bellinghe, “Fere Kristi.” ³⁰ Yisa wunno nani atuf na iwa belling umong ubelleng me ba. ³¹ A cizina udursuzu nani gono in nit ma niu nan nya nimon gbardang, a kune nan na Priestoci nan nanang niyerte ba narighe, I ma molughe, Kimal nayiri atat afita nanya kisek. ³² A benlle ulle ulire kanang. Bitrus yiraghe udu kasari kurum anin ghanan wunughe kutuf. ³³ Yisa gitirino a yene nono katame anin tunna a kpada Bitrus ku anin woroghe, “Kpilla kimal nin Shaitan! Na udin kpilzu imong Kutelle ba, ma ubelleng nimung na nit cas.” ³⁴ Anin yicila ligozin na nite nan nono kata me a woro “Asa umong di nin su a dorti, na anari liti me, a yira kuchan nkulme adofini. ³⁵ Bara ullenge na adinin su a se ullai sa ligam amaku, tutung ulenge na a dira ulai me bara meng nin liru nlai a ma se ulai. ³⁶ Iyaghari imong icine unit ma se use nimong inyï ullele vat, anin dira ulai me? ³⁷ Iyanghari unit ma serzu nin nlai me?

³⁸ Vat ulenge na adin lanzu nci nin nin nliru ning nangya nko kuji ku zenzen nin kulapi, gono nit ma lanzu ncinme asa ada nan nya tigo ncif me nin nono kadura Kutelle.”

9

¹ Yisa wora ani nani “na nbellin minu kidegen, among mine kikane na iyisin na iba ku ba sai iyene udak tigoh Kutelle nin likara me. ² Na ayiri kutoci wa kata yisa gya nin Butrus, Yakubu a Yohanna, ighana kitine lukup nin natimine. kidowo me kpillia ki ta ugang mbun mine. ³ Kultuk me kpilia, kubọ pau har ma na iwase ise unan tizu npozu nalutuk nye nani ba. ⁴ Iliya nin musa tinna inuzu mbun mine, itunna in liru nin yisa. ⁵ Bitrus kauwa aworo Yisa ku, Cikilari a unan yiru, uchaunari na tidi kikane, Na ti ke adanga atat ti ke feku kurum, kurum bara Musa a kurum kun Iliya”. ⁶ Na Bitrus wadi asa mala imon ille na adi belle ba, fiu kiffu nono katuwa yisa vat. ⁷ Kuwut tolo kuda ta nani ushin, liwui tunna linuzu nan nya kuwute aworo “Gono kane kin kinnayi nighari lanzan ghe”. ⁸ Na nin dandaunu ba igitirno na ikuru iyeni umong nanghinu ba, ma yisa ri chas. ⁹ Na iwa din tolu kitene kupare. A wunno nani atuf na iwa bellin umon imonille na iyeni ba. Sai Usaun nnit nfiti nanya na nan nkul. ¹⁰ Iso nin nlire tik nanya nibinai mine ikwiliza nan nya natimine iyaghari ba yitu ufitu nanya na nan nkiu une. ¹¹ Itiringhe “iyarin ntah anan niyerte wa woro Iliya ri batu adak?” ¹² Aworo nani nanere Iliya na burun dak, anan kele imon vat. Iyari ntah iina nyertin

gonon nit ba nieu nanya nmon gwardang anit tutun banin narrighe? ¹³ Meng woro munu Illiya nadak inani wa sughe ille imon na wa dinin su we nafo na ina nyertu na bellin kitene me.” ¹⁴ Na igbilla kikaa na ingisin nono katuwe, duku, iyene anit gwardang kiilino nani ida se anan nyerte din nani matiru liru. ¹⁵ Na iyenne yisa ku vat nnanite isu umamaki itinna iputu nin nchum ida kitime ida lisoghe na inya nin dak. ¹⁶ Atiro nani nono katuwa memanyardang nnyaghari idun sua nanghinu? ¹⁷ Umon nanya ligoze kawaghe “unan yiru ndamun nin gono nighe adumun nagbergenu alle na sa iwantighe uliru gegeme. ¹⁸ Idin tizughe nafo abakuu assa itaghe atiza yeryer, adeo kutin, anutuzuno kapunjet nnuu me adinga unyakuayini me. anin ta cakatak. nmini uwan tiirin nono katuwa fe inunta agbergene, ina ni na iyinno ba.” ¹⁹ A kawa nani “Anun kujji nsalin yinnu sa uyenu udu kome kibiari meng ba tizu ayi ashau ninghinu? Dan ninghe kitinighe.” ²⁰ idamun gone kitime na agbergenu iyene yisa ku, gone tunna ntizu yer yer dedei gone deo kutin apunjet tunna nnucughe nnu. ²¹ Yisa tiirino uchifun gona “ninshiyari ile imone na so nene?” uchife woroghhe “tun tinono mi. ²² Kon kubi asaataghe nanya nlah sa nanya nmyen, akuru amassa ummolughe. Andi uwa uta nimomon lanza nkunekane bite ubunari.” ²³ Yisa woroghe “Andi uba yinnua? Ko iyapin imon insuari kitin nle na ayinna nin kibinai me.” ²⁴ Na nin nmolu kubi ba ucifin gone ghintina liwui kuchullu aworo “Inyinna! Buni nanya ninsalin nyinnu nighe. ²⁵ Na yisa nyyenie ligozi

nanite uchindak kitimine a kpada kugbergenue aworoghe, “Fee kugbergenue a nsalin bellu nin salin nlanzu nliru ntafi nuzu nanya me, Na uwu kuru upirughe nanya me ba.” ²⁶ Kugbergenue ta ntet anyunguruno gone kang annin anuzu, gone wan ti fo ulle na aku gwardang nanit woro aku.” ²⁷ Yisa akifo ghe ncara a fiyaghe gonne fitah ayisina. ²⁸ na yisa da pira kilari nono kaluwa me duku itiirino gheekusari kurum “iyaghari ntah na arike nyino unutunu kugbergenu ba?” ²⁹ A woro nani, “imuse nile imone din nuchu hem nani ba sai nin liirang ³⁰ Inuzu kakane ikata ngalillee, na yisa wa dinun su umon yinin kiti kkanga na iduku ba. ³¹ Bara awa din dursu nono katuwa me. A woro nani, ibanie gonnon nnit nachara nanit, inughe ba mollughe kubi ko na im ologhe, asa nayiru atat nkata aba fitu tutun.” ³² Na iwa yinin uliru me ba, ilanza fieu nworu itiiringhe. ³³ Idah kafarnahum kubi ko na awandi nanya kilari atirino nono katuwa me. “Uyapin uliruri ini yita nsue libau we?” ³⁴ Nin nani itunna imino tuk ini yita manyardang nati mine libau we nnanya woru ghari baso udia nanya mine. ³⁵ Aso ayichila lukure nin nanwaba. Aworo nanni, “Vat ulle nge na adinin su aso bun aso unan kidun akuru aso kuchin mine vat.” ³⁶ A yira Kagono kabene achiau ketik mine, a kuru a yira ka gone nin na chara me aworo nani. ³⁷ “Vat ule nge na a serre gono kibbene kane nanya lisanig, uso miyari aserei ule na aserre me nku na mere ku chas ba ninle nge na ana tuuyi.” ³⁸ Yohana bellinghe “unan yiru tiyene umon din nutuzunu nagbergenu

nanya lisafe ti nani wantinghe bara na adin dortu bitari ba.”³⁹ Bara nani yisa woro “na iwa wantin ghe ba na umon duku ulle na awnya asu katuwa kadia nanya lissa nigh anin kuru akpilla abelle imon inanzan kitene lissa nighe.”⁴⁰ Vat ulle na adin nivira nanghirk ba, ame umbitari.⁴¹ Ullenge na ana manu kakuk nsonu nmyen bara anun anit nighari kidegen indin bellu munu aba se imon wesu tinonto⁴² Vat ule na atah umon nanya nibebene nane na inah nibinai mine kitinighe idiou. Uba kaitiniuh ghe yaun litala lidia aterughe nto itughe nanyakulli kudia.⁴³ Assa ucharafe ba tifi utirro, werne unin uba katinifi nwonu use ulai Kutelle ninchara urum nin nworu upiru nlaah nin nacara aba nsali nbichu.⁴⁴ Kiti kanga na ajiji naburu mine ba bijuba, a ulamine ba bichu ba.⁴⁵ Andi kubunu fe batifi utirru werne kuninn ukatinfu use ulai sa ligam nin kubunu kurum nin woro upiru nanya laah nin na bunufe abaa⁴⁶ *⁴⁷ i use ulai nanya kufee tigo Kutelle nin lisa lirim da iworo upiru nanya kilari laa nin niyizi ibah.⁴⁸ Kiti kanga na ishun ba kuzu ba. Tutun ula ba bichu ba.⁴⁹ Vat nanite nani ninla nafo nto iba kelu Nto chaun.⁵⁰ Asa nto ndira mmamas me fe ba kellu minin miti mamas Iziyari? yita mamas nafo nto nanya mine, iso mang nan nati

10

¹ Yisa chinno kiti kane uchindu kusarin Yahudiya nin mbun kurawa Judan ligozi nanite

---

* **9:46** Kitikanga na ishun ba kuzu ba ula ba yituku sa ligam Andi iyizife batifi utirru kalla lininin uba katinuf

kuru idah kitine. Awandi ndurzuzu nani tutun nafo na amene nsuze. ² A farisiyawa dā kitime ida malaghe inin tiiringhe, “ Uchau chikilari ko uwani me?” ³ A kaw, “Inyaghri Musa na woro minu isu?” ⁴ Inug woro “Musa wa yinin gankilime a su iyerte nsunun wani anin koghe anya.” ⁵ Yisa woro nani ulele vat bara kugwas minere wati ana minu ule uduke. ⁶ “Nburnu makekewe Kutelle wa ke gankilime nin wani. ⁷ Bara nanere gankilime ba sunu uchifeme nin name atafin nin wani me. ⁸ Inun nabe ibaso kidowa kirum. Bara nani inug nabe baso kidowo kirum na niba ba. ⁹ Bara nani imon ile na Kutelle ntere na umon uwa bunku ba.” ¹⁰ Kubi ko na iwadi nanya kilari nono katuwa me tiringhe imon ine. ¹¹ A woro nani vat ule na akō uwani me adiyiru umon uwani uso adin su nzina nin uwani upese. ¹² Assa uwani nchino ulese adi su ilugma nin kan gankilime aso adin sun zina” ¹³ Anit dā nin ni nono ni bebene kitime anan duduzo nani, Nono katuwa me kpada nani. ¹⁴ Na Yisa yene nani, ayi nanaghe, aworo nani “sunan nono nibebene idak kitinig na iwa wanttin nani ba, kuti tigoh kitene di kun musu nalelere. ¹⁵ Kidegene indin bellu munu vat ulle na ayinna nin kuti tigoh Kutelle nafo ni nono nibebene ba na abase upiru kuti tigowe ba.” ¹⁶ Atunna ayira ni nono nibebene nin nachara me atarda acara ata nani immari. ¹⁷ Na a cizina uchinme umon daghe nin chum a da tumuno nin nalung a tirrighe “unan yiru ugegeme iyapin imonari mmasu nnanseh ulai sa ligang?” ¹⁸ Yisa woroghe “iyarintah uyicilai

unit ugegeme? na umon duku unit ugegeme ba andina Kutelle chas ba. ¹⁹ Fe yiru uduka: na uwa mollu unit ba, na uwa su uzina ba uwa su likiri ba, uwa su kinu'u ba, uwa bollusu imon na nit ba. Tutun Tumuzuno Uchifi fe nin Nafine.” ²⁰ Unite woro, "Unanyiru, elle imone vat nwa dortu a nduttu kwanyana.” ²¹ Yisa yeneghe nin kibinai nsu aworoghe vat imon irumari lawafi “can udi lewu vat nimon na udumu udi kosu anan diru nimon, ubase kiti lisosiin kitenne kani. unin da dofini.” ²² Nin lanzun nlrin ne kidowo taghe yototo ayime nanakang atinna a gya bara adinin nimon nachara gbardong. ²³ Yisa gitirino anin woro nono katuwa me “ubayitu nin nijasi unan nimon nachara se upiru Kilari tigoh Kutelle!” ²⁴ Nono katuwa me nidowo mine wati cancam nin tigbulang me Yisa tutun kuru a belle nani nono nig ubayitu nin nijasi unan nimon nacara piru kilari tigoh Kutelle! ²⁵ Ubayitu shiyau wang kurakomi se upiru ligalang nalura nun woru unan nimon nacara piru kilari i tigoh Kutelle. ²⁶ I wa su umamaki kang ibelle atimine ani ghari ba se utucue? ²⁷ Yisa yene nani anin woro “kiti nanit udumun nijasi ana kiti Kutelle ba kiti Kutelle imon vat nsuari. ²⁸ Bitrus cizina uliru ninghe “nanere arik na sun imon vat tinani na ndofin” ²⁹ Yisa woro nani kidegene nbelun munu na umon duku ulle na a cino kilari sa nuawana ni limi sa nishono sa unna sa uchif sa nono sa anen bara meng nin lrin lai so, ³⁰ ulle na aba serru uwesu tinonto akalt likure kiteni nakalt likure nanyan nyulele, use nilari nwanna nilime nin nishono a una nin uchif nan Nanen nin niu nyi incindak ulai sa ligang.

³¹ Bara nani gwardang ana idi bun iba kpulu kidung anan kidung kpillun ubun. ³² Iwadin cinnu libau lo na li ghana udu Urushalima yisa wa din ncin mbun mine. nono katuwa me lanza umamaki allenge na iwadin kidung mine lanza fiu, Yisa yira likure nin nawabe kusari kurum tutung, imon ille na iba seghe na nin dandauna ba. ³³ “Yenen, tidin cinnu udu Urushelima ibadi ni gonon in Nit nachara nadidya kutyi Kutelle nin na nan nnsu niyerte. ³⁴ Iba su ghe ushara un kul iba nakpughhe kiti na lumai. Iba sughe liyong itufuzunghe ataf ikpizi ghe inin mollughe. Nanya nayiri atat aba fitu. ³⁵ Yakub nin Yohanna nonon Zabadi dah kitime iworo “unan yiru nimon tidininsu usu nari vat ile imon na tiba tirrinfi.” ³⁶ A woro nani, “iyaghari idununsu meng su minu?” ³⁷ Inung belle “yinna nari tiso ninfi nanya ngongon fe. Warum nchara ulime umon nchara ugul. “ ³⁸ Ame yisa kawa nani “Na anughe yiru imon ille na idin pizuru ba, iwasa isono nmyin libbo lo na meng ba sonah? Sa iwasa ita ayi akone nin musun mmen mo na iba nshintini kuwa? ³⁹ I woroghe nenge tiwasa tisu, Yisa belle nani nmyen libo mo na meng ba sonu iwasa isona. Ushintinu ulle na ima sue anunog wangp ima su minu mun. ⁴⁰ Bara nani ulle na aba so nchara ulime sa nchara ugule nighe na unanighari ba, udi un nalle na ina mekeni mun” ⁴¹ Na kagisin likure nlatiza nani ayi cizina unanizu nani nin Yakub a Yohanna. ⁴² Yisa yichilla ani a woro nani, “Iyiru alle na idi agoh na wurumi, anan kuteet likara asa ita isu kitene mine. ⁴³ Na uwa

uso nani nanya mine ba vat ulle na atah ayi nworu aba so uद्या nanya mine na aso gono katuwa mine. ⁴⁴ Vat ulle na adi nin nayin woro aba so unan bun mine na ayita kucin mine. ⁴⁵ Na gonon in Nit nadak asu tigoh ba, awa dak nafa kucin, anan da serze ulai me bara anit. ⁴⁶ Vat mine gbardang. I dah u Jeriko. Na a ichino u Jeriko ligowa nan nono katame nan ligozi nanit. Umon wa duku iwa yicighe Bartimaus (a wadi usaun Timaus) uduuwari asa aso nbun ndina likura. ⁴⁷ Na alanza yisa din cinnu ukatu ndine atunna ntutuzu aworo “Yisa usaun Dauda lanza nkunekune nigh” ⁴⁸ Anit gwardang Kpada ghe ati tik, ame na ghintina liwuye, “Yisa usaun Dauda, lanza nkunekune nighe!” ⁴⁹ Yisa Jombilino a woro iyichila ghe inun yichila uduwe iworoghe “terre kibinnai, ufita, a din yichufi.” ⁵⁰ A tunna a fillo kultuk me kusari ata katari udu kitin Yisa. ⁵¹ Yisa kawa aworoghe “udumusuu ntifi iyaghari?” Uduwe woroghe “unanyiru aye die nse uyenu kiti. ⁵² Yisa woroghe “cang uyinnu sa uyenufe nshino ninfi” atunna ase uyenu kiti adofino Yisa ku, ncine ndine.

11

¹ Kubi ko na iwa daku Urushalima, iwa dak susut nin Batipagi nin Baitanya kiti kupara Zaitun. Yisa to nono katuwa me ² a woro nani, “can kagbiri ka na kadi likot bite adi ipira, ima yenu ka gono kajaki ka na umon nsa ghanaku ba, bunkun kanin idani. ³ Asa umon tirin minu, 'iyaghari indin sue?' i woro ghe 'Chikilari ba su imomonmu, nanin dondonu ba ima kpillu

mu.”⁴ I gya idise gono kajaki terrin kibulun Ndas fwang. Ibunku kanin.⁵ Anit ba-at wa yisin kiteh i woro nani, “iyagharinta idin bunku ngono kajaki kane?”⁶ Vat mine i belle nanin uliru ule na Yisa wa belling Anite tuna isuna nani in gya.⁷ Nono kata me nabe da nin ka gono kajaki kitin Yisa i kalza alutuk mine i tarda kitenne Yisa nin ghanaku.⁸ Anit gwardang nonkizo alutuk mine ndinne, amon nonkuzo affah na iwadi kezu kusho.⁹ Alle na iwa diw mbun me nin nale na iwa din dortighe ighantina tiwui mine Hossana! Imari kitin inle na ada nanya lissan Cikilari.¹⁰ Unan mariari tigoh to na tidin cinu tin bit Dauda! Hossana uzazunu kitene kani!”¹¹ Yisa gya udu nanyan Urushalima, adi piru kusari kutin nlira, a gitirno a yenje imon vat. Nin kuleleng shew, anin nuzu udu Baitanya ligowe ni likure nin nawaba.¹² Lirin nkurtunin nkuiye, na iwa sa unuzun in Baitanya, ku kpong daghe.¹³ A tɔ iyizi adi yene kucha kupul nin tifa gbik, atinna ado adi yene sa a base kumat kucheku. Na'ada kiti kunin aseh ma affari cas, bara na kubi na pullere wa diba.¹⁴ A lirina nin kunin, “na umon ba akuru alli kumat fe ba.” Nono katame lanza ilemon na a belle.¹⁵ Idah Urushalima, anin pira kusari kutin nliran atinna nko nanan lesu nin nanan sessu nanya kutin nlire atinna nkpilluzu matebul in serzu nikurfug nan niti lisosin nanan lesu na wullug.¹⁶ Na awa yinin umon yira imomon nanya kuti nlire bara a di lewu ba.¹⁷ A dursuzo nani aworo “ikuna nyertina, na kilari nighe maso kin lira bara nipinpin nyii vat ba? Nkani nso munu kuta na kiri.”¹⁸ Adidya

kuti nlira nan nanan ninyerte lanza ilemon na abelle, itunna npiziru nworu imolughe. Iwa din lanzu fiu bara vat ligozin nanite wa suu umamaki nin dursuzume. ¹⁹ Vat kuleleng nin du kulelen asa inuzu nanya kagbire. ²⁰ Na iwa din cin nin kuididing, iyene kudya kupule nkoto umunu tilighe ku. ²¹ Bitrus lizino aworo, “unan yiru, yenne! ku pulle na uwati kunim unu nakoto” ²² Yisa kawa nani “Yitan nin yinnu sa uyenu kiti Kutelle. ²³ Kidegene ndin bellu minu, vat ulle na a woro 'kupara kone, Kutelle kalafi adi tu nanya kuli kudya,' assa udinin yinnu sa uyenu nanya kibinai fe imon ille na ubelle ima so, ileli imonere Kutelle masu. ²⁴ Bara nani mbellin munu, vat imon ille na itirino nanyan nlira, yinna kibinai fe usere ima so infe. ²⁵ Uwa uyisin nlira, ukifofi ushawa nin nimon inanzang ille na idi kibinaife nin mong, nanere ucif fe na adi kitene kane ma mashawu ni na lappi fe wang. ²⁶ “Assa na anu nshawa utazunu ulle na amonng din suzu minu ba, nanere wang ucif mine na adi kitenekane ma shawu nin mine utazune ba.” ²⁷ I kuru ida Urushalima. Kube na yisa wa di ncin nanya kuti nlira, Adidya kuti nlire nin nanan niyerti, nan na kune alle na inatarda nanin achara da kitime. ²⁸ I woroghe, “nin yinnu nghari udi nsuu nile imone? sa ghari yinifi uda su inin?” ²⁹ Yisa woro nani, “mma su minu utirinu urum. Bellen ni, meng wang ma belling muni sa nin yinnu inghari ndin su ile imone. ³⁰ Ushintizunu Yuhana uwa nuzu kitene Kaneara sa kiti na nitari? Kawanni.” ³¹ Ikpiliza nati mine na iyina ba iworo, “Tiwa woro, 'au unuzu kitene

kani ari' amma woru 'bara iyagharin ta na ina yining ninghe ba?' ³² Assa ti woro, una nuzu kiti 'na nitari,...' Iwa din lanzu fiu nanite, bara vat min wa yinning Yohanna unan liru nin nu Kutelleari. ³³ Itinna ikawa Yisa ku inin woro, "na ti yiru ba." Yisa tinna a belle nani, "meng wang na nma bellu minu ba sa nin yinnu nghari ndinsu ille imone."

12

¹ Yisa ciziina udursuzu nani nin tinan tigoldo. A woro, "Umong unit wa billisu kunen akese kunin, a kuru a wuzu kuwu in pulu immen kumat nacha Ake-e kifi kizalang kinan cha, Abala Among kunen Anin suu uchin. ² Na kubi nda, Afo-o gono katah me udu kiti nate na abala nanin kunene idi nighe kumat nacha kunene. ³ Itinna ikifheghe, Ifhoghe inin koghe anya nin na chara akone. ⁴ Akuru ato nani nkang gono katah me, i lanzaghe ukul liti inin sughe imon inanzang. ⁵ Akuru atoo nani nkang gono, kahh gone imolo kinin. Isuu among guardang nani nafo na iwa suu alele, iifho among nin molsu namong. ⁶ Adumun nimong ulenge na ama tü ghe, kinnayi me. Amere wadi unan ninalighe na awa tuu ghe udu kifimine, aworo, "imma seru gono nighe gegeme." ⁷ Anan kibala kunene belle nati mine, ulelere kuwane, dan, timolughe, kunene so-o kunbit. ⁸ I kiffoghe, imologhe iyiraghe ifillo ndas kunene. ⁹ Bara ilemone, unan kunen kone ba ti iyizari? Ama dak ada molusu alle na ana ninaning kunene, anin yiru kunene ani among. ¹⁰ Ikkuna cheu iyizi ni iyert inne?

“Litala loe aa anan makyekye na nari lining inlo indaso lifala likii kutiye. ¹¹ Ile mone kafa-a nchikilara ri ini dinin mamalci niyizi bite.” ¹² Pizira ukifu Yisa ku, bara nani ilanza fiw ligozin nanite, iyinno bara inughere awa suu toni tinan tigoide. Itina i sunghe ikifo libo min. ¹³ Inin to among a Farisiyawa nan na Hirudiyawa udu kitime, inan taghe a tana uliru. ¹⁴ Na ida, iworoghe, “Unan dursuzu, tiyirufii unan kidegen ghari, na udin feruanitba. Kidegen ri udin dursuzu libo Kutelle. Udut an yinna ini siza ku ugaudua sa babu? ti niza sa babu?” ¹⁵ Yisa uni wa yining kirusuzu nati mene abele nani, “Yaghari unta idiu dumuzini? dan nani fikurfung nyene finin.” ¹⁶ Ida na ise ku firung. a woro nanin, “ulele umuro nin niyerti nghari?” Iworo, “unkaisarari.” ¹⁷ Yisa woro naning, “nan kaisar ku ile imon na idi nkaisar tutung ini Kutelle ille imon na idi in Kutelle.” I lanza umamakime. ¹⁸ Tutung a a Sandukiyawa da kitime, inug alle na idin du na ufitu nanan nkul duku ba, Itirighe, iworo, ¹⁹ “unan dursuzu, Musa wayertin nari mun, 'gwanan mon nwa ku a suna uwanime, sa gono, unite yira uwani gwana, a mara gwane gono.’” ²⁰ Amon wa duku inun kuzor linuawana unan burnu mine yira uwani a kü sa gono. Unan dortine yira uwane akuru akü sa gono. ²¹ Unan tatte nanere. ²² Ame unan zorre da kü sa gone, umalzine vat uwa ne wang kü. Lirinfitin yi, iwa fita tutun. ²³ Uwani nghari ma yitu? bara inug vat mine kuzore wasu ilugma ninghe.” ²⁴ Yisa woro, “Na imon ilenge na ita

idin tazuna ile ba, bara na anunghe yiru uliru Kutellē sa likara me ba? ²⁵ Iwa fita liri Fitin ye na iba su ilugma ba a na iba ni ilugma ba, imaso nafo nono kadura Kutellē kitene kani. ²⁶ Ubellen nanan kul na iwa fiya nani, na ina cisu iyizi niyerten Musa ba, inbeleng kukot, na Kutellē wa lirin ninghe, a woroghe 'Menghere Kutellen Ibrahim, Kutellē Ishaku nin Kutellē Yakub'? ²⁷ Na ame Kutellē nanan kula-ari ba, kun nan laiyari. Anughe din ntazunu kang.” ²⁸ Umong nanya nanan niyerte da ada lanza nliru min; ayene Yisa nkawa nanin gegeme, atiringhe, “uyeme uduka kufelteari ucine vat?” ²⁹ Yisa kawa, “ucine nanye vat unere, 'Lanzang, Ana Isrela, Cikilari Kutellē bite, Cikilare uwarumari. ³⁰ Ubati usū Kutellē nin kibinai fe vat, nin kidowo fe vat, nin kpiluzu fe vat, umunu likarafe vat.' ³¹ Unba me unere, uma yinnu nin nan lisosin kupofe nafo litife.' Na umon uduuka udia duku ukatiin ulele ba.” ³² Anan ninyerte woro, “uchaun na, unan dursuzu! Ubelle kidegen Kutellē kurumari, Tutung na nkon Kutellē duku ba, amere chas. ³³ Uma yinnin ninghe vat nin kibinai fe vat nin yirrufe, vat nin kodowo fe, vat nin likara fe, ukuru uyinnin nin nan lisosin kupofe nafo nafo litife, ukatin unakpizu nimon jujuzu mine inbon Kutellē nin chant kang.” ³⁴ Na Yisa wa yene akawa gegeme, a woroghe, “Na udi piit nin kilari tigo Kutellē ba.” Nani na uman kuru amalla utiringhe nimomon tutung ba. ³⁵ Yisa wa din dursuzu nani nanya kutee nlira a tardda nani a woro, “Uduziyari anan ninyerte na woro unan tuchu usaun Dauda? ³⁶ Dauda litime, nanya

infin Kutellen, wa woro 'Cikilare wa woro in Cikilari nin, so nchara ulime nin, udu kubi ko na uba patilu anan Nivirafe.' ³⁷ Dauda nin litime wa yicilla unan tuche 'Chikilari' Iyiziyari ama so usaun Dauda?" Ligozi nanite lanza ghe nin nibineyi nibo. ³⁸ Nanyan ndursuzu me Yisa woro, "Sug seng nin nanan ninyerte, alege na idinin sun sho nalituk adidya nin woru isu nanin ilip ugang nanyan nkasau, ³⁹ nin natet lisosin adidya nanya kuteen nliran nin niti nididya kiti tibuki. ⁴⁰ Idin bolsu nilari na wani alle na ales mine na kuzzu, Asa itiza nlira mi jangaram anit nan yenje nani bara nani iba seru uneu udiya." ⁴¹ Yisa do adi so-o likot adiin yenjuu kitin tusu nikurfun nanya kuttii nlira; awa din yenju nanite na iwa din ntusu nikurfun nanya kitin tussu ni kurfun. Ndiya nanan nimon na chara wadin tussu ninime gwargwardang. ⁴² Umon uwani ukimon unan dirum nles, da ada to-o anini abaku. ⁴³ Yisa yichilla nono kattah me ligowe aworo nani, "Kidegen nbellin munu, uwani ulele kikimon unan diru nles ile mon na ato-o ikafin in nanan tusse vat. ⁴⁴ Vat mine i nyofizo nanya nse miner. Amme ule uwae unan dirin nles wani vat ilemon na adamu."

13

¹ Na Yisa wa cinu unuzu nanya kutein nlira, warum nanya nnono kattah me woroghe, "unan dursuzu, yene atala alele nin makyekye nmanaki!" ² A woroghe, "Uyene makyekye ma-didia maane? Na nlon litala ba lawu kitene Non ba vat iba turzunu anin." ³ Adi so kitene litalan zaitun likot kutii nlira, Bitrus, Yakubu, Yohanna,

ligowe nin Andrawus tiringhe likot, ⁴ “Belle nari ninshiyari iba suu ile mone? Yaghari madura nari nwororo vat nile imone nan naduru udaka?”
⁵ Yisa tunna nbellu nani, “Yenjeng umon wa wultung munu. ⁶ Anit gwardang ba dak nanya ni, 'Mere Ame,' tutung ibati anit gbardang wulu. ⁷ Assa ilanza ubellen nakum kitene nakum, na iwa fya nibinai mine ba; ima suu ille imone, vat nani ligaghe nsa daba. ⁸ Nkang kipin ba firunu nkang, Tigoh ba nari tigoh. Iba se uzunu niti niti gwardang iba su akpong. Ile imon inanzaghe uchizinari. ⁹ Song cha. Ima du nin ghinu kiti nago, iba fo minu nanya natii nlira. Iba yisinu nbun na go nafo imon nyenu kitimine. ¹⁰ Bara nani ima burnu ubelu nlirun nlai udu kifi nanit vat. ¹¹ Iwa kifo munu idomun kiti nagoh, na iwah fya ayi mine kifene nile imon na iba bellu ba. Ka na iba bellu nkoni kube amon nanyan nkoni kube, ille imon na iba bellu ima nie munu; na nughere masu ulire ba, nfip Kutelleari. ¹² Gwana banii gwana me imollu, uchif nin gono me. Nono ba fiu nibineyi nachif mine bara imolsu nanin. ¹³ Anit vat ba naari munu bara lissanni. Amma ule na a ba tere, kibinai me aba se ulai. ¹⁴ Asa uyene umon izemzem yissin kiti kah na idin woro iyisin ku ba, (na unan yenju niyert yining), na allenge na idin Yahudiya na icumm udu apara, ¹⁵ ulle na adi kutii kitene na awa toluba, sa ada yiru imomon nanye imomon nanya, ¹⁶ ulle na adi kunnen nawa dak nyiru ugudum me ba. ¹⁷ Kash imon nkunne kuneri na lenge na imayitu nin nono nibebene nin nalenge na idumun nonon nmazinu na yiri ane! ¹⁸ Sun

nlira na ile imone nwada kubi likus ba. ¹⁹ Unieu uduya ba yitu, i masu ilemon na anitin sa yenne ba, nworu na Kutelle wa kye uyeh, udak nene, na isa su nani ba, a na iba kuru isu nani ba ²⁰ In sasana Cikilare na can ayire ba, na iwa se unan lai ba, bara alle na ina fere, unin nare nati i werne ayire. ²¹ Tutun asa umon mbellin minu, 'Yenen, Kristi ulle!' Sa, 'Yenen, aminii!' na iwa yinin ba. ²² Bara an Kristi kinu nin na nan nliru nin nu Kutelle kinu ma nuzu ima dursuzu imon yenju nin ni mon nmamaki, inan wultuno anit Kutelle wang adin uso nani. ²³ Song ncha. Nna me bellum minu vat nille mone a na kube nsa da ba.” ²⁴ Assa ayiri nneu ane nkata, uwui ba siriu, na upui mani nkanang me ba, ²⁵ iyin kitene kani ba dissu akara allenge na adinitene nani ma zulunu. ²⁶ Ma imanin yenu gono nnit in nuzu nanya nawut nin likara lidyah nin gongong. ²⁷ A banin tu nono kadura Kutelle amma piturnu allenge na ana fere nanin nnuzu tikot tinas uyiru na pori nyi udu naporu kitene kani. ²⁸ Yiran uyiru nimon kiti kucha kupul. Assa iyene tilanghe ncizina utulu naffa appese yinnong kusike nda susut. ²⁹ Nanere tutung iyinigh ille mone ncizina, yinnon ada susut kibuluu'. ³⁰ Kidegen, mbellin minu, imon illele ma kulu vat ma kuji kone nin kata. ³¹ Kitene nin yii ma katu, na uliru nin ma katuba. ³² Ubelleng liri lole nin kubi kone na umong yiru ba, na nono kadure kitene kane, sa gono me yiru ba, uchifere chas. ³³ Song nin yiru! Yenjang, bara iyiru sa kome kubiari ba. ³⁴ Umasin nafa unit ulle na assu uchin: acinno kilari me na chara nacin me, koyeme nin kata-a

me. Anin belle unan ca kibulughe yenje uwasu mmoro. ³⁵ Bara nani sun ucha! Bara na iyiru kubi ko na Cikilare ma dak ba, sa nin dew nwui, sa nin kitik, sa nin kolusunu kukulok, sa nin kui dindin. ³⁶ Awa da minu, na awa adah da se minu mmoro ba. ³⁷ Ille mon nan din bellu minu, ndin bellu anit vat, yenjen kitii!”

14

¹ Uwa lawa ayiri abba isu ubukin Paska nin bukin Burodin salin yist. Adidya kutin nlira nin nanan ninyerte wa din kpilizu libau longo na iba kifi Yisa ku i molughe likire. ² I woro nenge, “Na wa ti wa kifoghe kitin buké ba, bara nnun wa fita nan nya nanite.” ³ Kube na Yisa wa di in Baithanya nan nya kilarin Simon ukuturu a sosino nli nimonli, umong uwani da nin libon nnuf mongo na idin yicu minin, “Narda” min nikurfung kang a puno minin a kalaghe liti. ⁴ Among wa duku nanya mine na iwa lanza ayi. I lira nati mine iworo, “Bara iyanghari idin nanzun nnuf mone? ⁵ Nnuf kunya kumang mone batin nworu ileu minin nnu ni dinari akalt atat ini nikimon.” I tunan ngbandulu litin nwani une. ⁶ Yisa woro nani, “Bara iyanghari idin ngbondulu litime? A suyi imon icine. ⁷ I sosin nan nikimon ko kishi, iwasa i su nani imon icine vat kubi kongo na nibinai mine yinna, meng tutun anung di nan mi ko kishi ba. ⁸ A su imon ilenge na a wa sa a su: A kelei yari bara liyirin nkul ning. ⁹ Kidegen ari mbellin minu, vat kiti kanga na iba belu uliru Kutelle ku nanya nyih ulele, imon ilele na uwani ulele

su imamang belu uliru me nanyan yi ulele.”
10 Yahuda Iskarioti warum nayan nono katwu me likure nin nan wabe do kiti na didya kutin nlira anan lewe Yisa ku nachara mine. 11 Na adidya kutin nlire nlanza nani, ulire bina nani itunna ita likawali ima nighe ikurfung. A cizina upiziru libau longe na ama kifughe a lew nani. 12 Liyirin cizinun mbukin Paskan mburodin nsalin yist na iwa malu ubo kukam nlira, nono katwa me tiringhe, “Ti ba du weri ti di kele fi kiti kanga na uma li imonli ku?” 13 A to an waba nan nyan nono katwa me aworo nani, “Can nan nya kipine ima zuru nin mong na a torin lidulin mmyen i dofinghe. 14 Kilari kanga na a pira ku i wufunghe udu nanyeh, i balle unan kilare, 'Chikilarin nworu, Kuti limara nighe din we ari na nma li imonli ku ligowe nin nono katwa nin?’” 15 Ama dursu minu kong kuti ketene ku pash kongo na ikele kunin gegeme, i kele nari imonle nanye. 16 Nono katwa we gya udu nanya kipene idi se imone di dirt nafo na a belle, itunna i kelle uciwu nimonlin mbukin Paske. 17 Na kuleleng nta a da ligowe nin likure nin nan wabbe. 18 Na ikilino kutebule nli nimonle Yisa woro, “Kidegen mbelin minu, unit urum nan nya mine na adin nli nimonli ligowe ninme a ma lewi. 19 Vat mine ayih tunna a nana nani kang, i tirighe na lalarum, “Sa me ari?” 20 Yisa kawa a woro nani, “Umong ari nan nya likure nin nan wabbe ulenge na a shono uchara me nanya kishik nimonle ligowe nin mi. 21 Gono in nit ma katu nafo na ina nyertin kitene liti me, kash in lenge na ima ni Gonon nit nachara

me! Ukatin nin chaut iworo na iwa na marughe ba.”²² Na iwa di kileo we, Yisa yauna uburodi, a ta mmari, ku a nyemile unin. A niza nani a woro, “Leon. Kidowo ning ari kane.”²³ A yauna kakkuke, a tan nlira a nakpa nani vat mine sono nan nya kakkuke.²⁴ A woro nani, “Min nare ingmyi likawali, mongo na ina gutun bara a nit gbardang.”²⁵ Kidegen ari mbelin minu, na nma kuru nsono mmyen kumat kucha kongone ba, sei liyiri longo na nma sonu minin mi Pesse nan nya kilari tigo Kutelle.”²⁶ Na i mala uti nasem, itunna i gya udu kuparan Zaitun.²⁷ Yisa woro nani, “Vat nghinu ima diu bara meng nafo na ina nyerting, nma kpiu unan, 'libya nakame, Akame ma malu kiti.’”²⁸ Asa ifyayi, ima gyiu nbun mine udu Ugalili.”²⁹ Bitrus woroghe, “Andi anite vat ma diu, na meng ma diu ba.”³⁰ Yisa woroghe, “Kidegen nbellin fi nin kitic kane, kafin kukulok kolsin tiba fye ba nari titat.”³¹ Bitrus woro, “Asa uso nma ku ninfi na nma narifi ba.” Vat nin yinna nin liru urume.³² Ida kiti kanga na idin yicu kinin Jethsaimani, Yisa woro nono katame, “Song kikane ndo ndi ti nlira.”³³ A yono Bitrus ku nin Yuhana a Yakubu igya ligowe, a cizina uniu ichang nin kpilizu nan nya kibineyi me.³⁴ A woro nani, “Ulai nin dinin tiyom kang, udu ukul wang. Yisinan kikane isu ucha.”³⁵ Yisa chillina udu ubun, a deu kutin anin tah nlira, asa uma chaunu ukalai kokube.³⁶ A woro, “Abba, Uchif, imon vat nsuari kitife. Kalai kakkuk kane litinin, na nafo ubellu nin ba na unfe so.”³⁷ Akpilla adase nanin nmoro, anin belle Bitrus ku, “Simon, idin nmora-a? Na iwasa ita kubi kurum nyenju

kiti ba? ³⁸ Yenjeng kiti isu nlira bara iwa piru nanya ndumuzunu. Nfip Kutelle nyinna kidowe ka nari.” ³⁹ A kuru agya udun nti nlire, a kuru abelle tigulan tirume. ⁴⁰ Ada senanin nmoro tutung, bara nmoro wa di nizi mine ichang na iyinno imong ille na ima bellinghe ba. ⁴¹ Ada untat ada woro nani, “Idu nmoro nin shinuare? Batan nani! Kube nda. Yenen! Ima nakpu gonon nnit nan nya nachara nanan kulapi. ⁴² Fitang ti gya. Yenen, ullenge na ama kifi anakpa ndaduru. ⁴³ Ayita nlire na idondonoba, Yahuda uwa rum nanya likure nin nan awabe, da nin ligozin nanit gbardang nin titang nan tiyop unuzu kiti nan kubi nlira, anan niyert nan nakune. ⁴⁴ Ulle na ama lewughe, namo unanin kulap, a belle, vat ulle na ngbindiringhe amere. Kifonghe anan techu natino nya ninghe. ⁴⁵ Na Yahuda nda, atinna ada kitin Yisa, a woro, “Rabbi!” Anin gbindiringhe. ⁴⁶ Inin Kifoghe inyamu. ⁴⁷ Umong nanya mine nutuno litang lidya a kala kutuf nnan kata ndya kutin nlire. ⁴⁸ Yisa woro nanin, “Ida nafo ima kifu ukiri nin titang nan tiyop ida kifoia?” ⁴⁹ Na nwadi nan ghinu kolome liri, ndursuzu minu nanya kutin nlira, na ikifei ba. Idin su ile imone bara inyerti nan kullo. ⁵⁰ Vat nalle na iwa di nan Yisa wa chom isunghe. ⁵¹ Nkong Kwanyana dofinghe, na awa kiring nin gudun ubo; ikifoghe ⁵² a suna ugudume kitene aco fisere. ⁵³ Ido nin Yisa ubon ndya kutyi nlira. Adidya kutyi nlira, Akune, nan nanan ninyerti vat da zuro nanghe. ⁵⁴ Bitrus tinna adofighe na susut ba, udu duru kiti kutyi ndya nwucu nlire.

A so ligowe nan nanan nca, na iwa din lanzu nla. ⁵⁵ Udya na didya nin na nan kpilizu me wa din npizuru libo longo na ima se Yisa ku nin Kulapi imolughe. Na ise ba. ⁵⁶ Ngbardang na mon mine dasa nin liru kinu na uliru mine nse upiru ba. ⁵⁷ Among fita iyisina isu uliru unkinu litime; i woro, ⁵⁸ “Tina lanzaghe aworo, 'Nma turnu kutyi nlira ko na ina kye nin na chara, nan nya nayiri atat mma kye nkong kongo na ina kye nin na chara ba.” ⁵⁹ Inug wang na uliru mine wase upiru ba. ⁶⁰ Udya na didya kutyi nlire fita ayisina kitik mine atirino Yisa ku, “Na udi nin tardu ba? Uyapin ulirari ullele na anit din bellu litife?” ⁶¹ Vat nin nani amino tik na atardaba. Udya na didyawewe kuru atiringhe a woro, “Fere Kristi, usaun Kutelle mmare?” ⁶² Yisa woro, “Mere ame. Usaun nnit ullenge na ima yenughe a sosin nchara ulime tigo adin cinu nin nawut kitene kani.” ⁶³ Udya na didya kutyi nlire jarya kulutuk me a woro, “Tidu nin sun mon ukpinu lirikwa? ⁶⁴ Anung nlanza tizogo Kutelle. Yaghari ukpilliu mine?” Vat mine yinna nworo abatina asso nca nkul. ⁶⁵ Among cizina utufuzinghe nataf i tursuzughe umuro, ikpizoghe i bellinghe, “Su nari uanabci!” Ana ncha ngo Yonghe ikpizoghe. ⁶⁶ Bitrus da yita kadas kutyin nwucu nlira, nkon kubura nanya nanan katah ndya kutyi nlire da seghe. ⁶⁷ Ayene Bitrus ku din nlanzu nla atinna abelle, fewang una yita nin kunan Nazaret, Yisa.” ⁶⁸ Abelle “Kinuwari, na nyinno ile imon na udin nbelle ba.” An gya kiti nanite adi piru kudaru nwucu nliru. Ku kulloke kolsuno. ⁶⁹ Kubure kuru ayeneghe atinna nbellu

na lenge na iyissin kite, “Unit ullele umong nan nya minere!” ⁷⁰ Akuru anari tutung. Nanin dandaunu ba, allenge na iwa yissin kitene tunna nbellun Bitrus ku, “Kidegenere udi nanya mine, bara fewang kunan Galiliari.” ⁷¹ Atunna a cizina tizogo nin nisiling, “Na in yiru unit ullele na idin liru litime ba.” ⁷² Kukuloke tunna ku kolsuno un ba. Kitenere Bitrus tunna a lizino nin lire na Yisa wa bellinghe: “Kamin kukullok kolsin tiba Uba nari sau titat.” Na alizino nani kidowo me kughe, apuro kuchulu.

15

¹ Nin shantu kiti nin kui dinding, adidya kutin nlira, nan nalcu kuna, nan nanan niyert a-a vat an lisosin tere tinu, itere Yisa inya ninghe idi nakpa Bilatus ku. ² Bilatus tinighe, “Fere ugo na Yahudawe?” a kawaghe, “U belle nane re.” ³ A didya kutin nlire dunjo tinu gbardang kitenne Yisa. ⁴ Bilatus kuru atiringhe, “Na ukawa ba? Lanza tipinpin tongo na idin bellu litife? ⁵ Na Yisa nkuru akawa Bilatus ku Ulliru ba, imone na Bilatus ku umamaki. ⁶ Kubi idi Bilatus asa bunku nani kucin kurum, urika na inin tiringhe. ⁷ Nan nya nanan licinne among waduku anan firu nnun, nan nya nanan nfirm nune lisa nmong wa di Barabas. ⁸ Ligozin nanite da kitin Bilatus i woroghe a sü nani imonghe na amene nsue. ⁹ Bilatus kawa nanin a woro, “I dinin nsu nsun minu uguh na Yahudawa?” ¹⁰ Awa yinin bara ivirari nta adidya kutin nlira da nin Yisa kitime. ¹¹ Adidya kutin nlira tula ligozin nanite Ighantin tiwui ibellinghe idinin

su ibunku nanin Barabasari ku. ¹² Bilatus kawa nanin tutung aworo, “Nene yaghari nba ti nin goh na Yahudawe?” ¹³ Ikuru ighantina tiwui, “Kotinghe kitene kucha!” ¹⁴ Bilatus woro nani, “Iyapin imon inanzanghari atah?” Ikuru ighantina tiwuiye, “Kotinghe.” ¹⁵ Bilatus wa yita nin su a nonko anite nibineyi, a bunku nani Barabas ku. Na a kpizo Yisa ku anin nakpa nanin ame idi kotinghe. ¹⁶ Anan techu natino pira ninghe nanya kutii lipitin, inin yicilla lipitin nan techu natino. ¹⁷ Ishono Yisa ku kultuk kudya, i peu imart itaghe liti. ¹⁸ Ichizina ulisuzughe, “i lisofi ugo na Yahudawa!” ¹⁹ I kpeghe liti nin likpu, i titizinghe ataf. Izazinghe, itumuzunghe. ²⁰ Na iwa malu usughe liyong, ikalaghe kultuk kudya, ikpilla i shonghe kunme. I gya ninghe uchin din kotinghe. ²¹ Ita umong unan katu ayauna kucha nkotunę gbas, ulenge na awa nuzu kagin gbiri, lisame Simion kunan Kirawani (uchiffin Alexander nin Rufus). ²² Anan techu natino da nin Yisa nkankiti na idin sumun u Golgotha (kikanga na idin yicu skull). ²³ Iketilne nmyen inabi nin myrrd inaghe anari usonę. ²⁴ Ikotinghe kucha inin koso imon me isu maferu feru natimine kitene nimon me iyinin kome kusareri kogha mase. ²⁵ Kubi nikoro itat nin kulelenghari iwa kotinghe. ²⁶ I yertine kulap I tafaghe kuchę un bellu kulapi me, “UGOH NA YAHUDAWA.” ²⁷ Iwa kotinghe ligo nin nakiri a waba, uwarum nchara ulime, uwwarum nchara ugule. ²⁸ Ulire na iwa su nanya niyertę kullo ulenge na iwa bellinng (Imunughe ligowe na nan kulapi). ²⁹ Alle na iwa din katizu libauwe

zoguzoghe, izullu atimine mine idin du “Aha” fe ulle na uba turnu Kutin nlira ukuru uke kunin nanya nayiri attat, ³⁰ bollo litife utolu kitene kuche!” ³¹ Nanere wang adidya kutin lira wa dighe liyong ligowe nan nanan niyerte iworo, “Ana tuchu among amini ndari utuchu litime. ³² Na Kristi, uguh Isaraila tollu kitene kuchan kotine, tinan yene tiyinna.” Allenge na iwa kotin nani ligowe billighe uliru unanzang. ³³ Kubi kun tochin, kiti tinna kisirou vat udu ikoro in tir. ³⁴ Nin fikoro fin tire Yisa tina ghatina liwui, “Eloi, Eloi, Lama Sabatani?” Ulle na ukpliwe nworu, “Kutelle nin, Kutelle nin, inyagharin ta usuni?” ³⁵ Among na iwa yisin kupowe lanza inin woro, “Lanzang adi yichu Iliya ku.” ³⁶ Umong tah uchum adi shintin usoso nmyen mi gbalala, ata likpu, anakpaghe asono. Unite woro, “Nati yene sa Iliya ba da toltिंगhe.” ³⁷ Yisa ghatina liwui ata kuchulu atinna aku. ³⁸ Kuzeni kongo na kuwa kese kiti kilau kuti nlire tinna kujarta tiba unuzu kitene unuzu kitene uda dak kadas. ³⁹ Na unan chawe na awa yising in yenju Yisakun yene aku nani, aworo, “Kidegen unit ulele gono Kutelleri.” ⁴⁰ Among awani wang wa yisin npit idin yenje. Nanya mine Maremu Magadaline, Maremu (unan Yakubu ubene nin Yoses), a Solomi. ⁴¹ Kube na awadi in Galili iwa dofinghe isuzughe katah. Among awani gbardang wa da ninghe Urushalima. ⁴² Na kuleleng nta, bara lire wadi lirin kye kitiari, wati liri kafin lin na Sabat, ⁴³ Yusufu kunan Armatiya da kite, awa di umong udyawa nanya nanan kuti nlira, ulle na awadin cha ntollu kilari tigoh Kutelle. A tah ayi

akone ado adi tiring kidowo Yisa kitin Bilatus. ⁴⁴ Bilatus lanza umamaki nworu Yisa mal ku; ayichila unan chawe atiringhe sa Yisa mal ku. ⁴⁵ Na awa lanza kitin na chawa Yisa nmal bku, a na Yusufu ku kidowe. ⁴⁶ Yusufe wadi amal seru kumalti. A toltighe kitene kuche a techeghe nya kumalte, adi nonkoghe nanya na tala. Ma anin yillino kutala a tursu kibullung kiseke mun. ⁴⁷ Maremu Magdaline nin Maremu unan Yoses yene ki kanga na ikasa Yisa kuku.

16

¹ Na liri na Sabbat wa kata, Maremu Magdalin nin Maremu unan Yakubu, a Salomi, sere imong kugya kumang, inan da ida tintilo kidowo Yisa bara ukasu. ² Nin kwui didin lirin in cizinu nayiri kuzor, iwa dak kiseke kubin nuzun wui. ³ Iwa din bellu natimine, “ghari ma turnu nari litala kibulun kiseke?” ⁴ Na iwa ghintin iyizi kitene kani, iyene umong in mal turnu kutale, kongo na kuwadi gbardang kang. ⁵ Ipira iyene in koon kwanyana nin nimon ibo, asosin kusarin cara ulime, isu umamaki. ⁶ Aworo nani “Na iwa lanza fiu ba. Idin pizuru Yisa ku, unit in Nazaret ullenge na iwa banaghe kitene kucha, a fita! Adi kikane ba. Gbinon iyene, kite kanga na iwa ceoghe ku. ⁷ Nene can idi bellin nono katuwa me nin Bitrus, adin cinu nbun mine udu u Galili. Kikane iba yenugheku, nafo na awa bellin minu.” ⁸ Inuzu kiseke nin chum; iwadin ketuzu nin mamaki, na iwa bellin imon imoimon ba, bara iwadin lanzu fiu. ⁹ Nin kwui didin liyirin cizunu nayiri kuzor, na awadi amal fitu, awa

cizin udursuzu litime kitin Maremu Magdalin, ullenge na awa nutun agbergenu kuzor nanya me. ¹⁰ A gya adi bellin allenge na iwa di ninghe, kubi ko na iwa di tiyom nin kuculu. ¹¹ Iianza adinin lai, nin wo amal fitu kiti me, na inugh wa yinin ba. ¹² Kimal nille imone vat, adurso liti me kiti nan waba nin kang kidowo ugang, kubi ko na iwa cinu unuzu udu in kang kagbiri. ¹³ Ido idi bellin kagisin nono kadure, na inugh yinna nin nimone na ibelle ba. ¹⁴ Nin kidughe, Yisa durso litime kiti nanit likure nin nit urum, na iwa din linimonli kutebul, a gbada nani bara usalin yinnu mine, nin gangang nibinai mine, bara na iwa yinni nin na lenge na iwa di imal yennughe kubi ko na awadi amal fitu nanya nanan kul. ¹⁵ Aworo nani. “Can nanya inyi vat. ¹⁶ Ullenge na ayinna, isulsunghe lau amere mase utucu, ame ullenge na ayinna ba, iba sughe ushara. ¹⁷ Alle alappe ma dofinu allenge na iyinna. Nanya Lisa nighe iba nutuzunu agbergenu. Ima liru nin telem tipese. ¹⁸ Iba yauzunu iyi nin nacara mine, iwa sono imoimon timung na iba tinani imon ba. Ima tarduzu anan tikonu acara ishizin nin ghenu.” ¹⁹ Kimalin malun lire na Cikilare wa sunani, iwa tunung iyiraghe udu kitene kani, adi so ncara ulime Kutelle. ²⁰ Nono katuwa me gya idi bellu uliru Kutelle nanya kowe. Cikilare wadi katuwa nan ghinu, adi teru limurin lire nin nimon mamaki nalap na awa dofin nani.

Amo New Testament
The New Testament in the Amo language of Nigeria
copyright © 2020 Door43 World Missions Community

Language: Timap (Amo)

Translation by: AFenlason, ALHASSAN SUDA, Chrispher Ishaya, James, Kawusu David, Pungs Makarios, Zephaniah A. Isau, tab04-nig, tab12-nig

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2020-07-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 6 Jul 2020

cb0040a9-2597-55c7-975b-461d5a397911